

Speltid: 26 min.

Från: 13 år

Ämne: Europa och EU,
Geografi

Originaltitel:

Europe - what's next? Heritage
for the Future – A Journey
Through the Czech Republic

Produktion:

© Deutsche Welle

Svensk version:

© Filmo, 2014

Ansvarig utgivare:

Mia Lund Arnell

Filmnr: 7263

EU - vad händer? Tjeckien

EU är ett unikt ekonomiskt och politiskt partnerskap mellan 28 europeiska länder i Europa. År 2004 fick EU åtta nya medlemmar. Drygt 10 år senare gör vi ett återbesök i länderna Cypern, Polen, Estland, Slovenien, Tjeckien, Lettland, Ungern och Litauen. Hur gick det för de nya medlemsstaterna? Vilka sociala och ekonomiska effekter fick egentligen medlemskapet i EU?

En snabb utveckling

Fram till 1993 var Tjeckien en del av det nu tvådelade Tjeckoslovakien. Sovjetunionen började upplösas i slutet av 80-talet, och 1989 genomfördes den fredliga sammetsrevolutionen som gav tjeckerna sin frihet tillbaka. Efter självständigheten påbörjades en total omvandling av ekonomin från planekonomi till marknadsekonomi. Övergången visade sig bli framgångsrik, mycket tack vare landets långa tradition av industri och produktion för export. Idag har Tjeckien en stabil tillväxt och är väl integrerat i världshandeln. Förutom en stor bilindustri är landet även känt för sina ölbryggerier, och den arkitektoniska mångfalden lockar fler och fler turister varje år.

EU-inträdet

I början av 2000-talet började Tjeckien försöka uppfylla kraven för EU-medlemskap, och 2004 blev landet en del av den Europeiska Unionen. Sedan dess har landet genomgått flera förändringar. För Jan Hlavacák har inträdet varit positivt. Han jobbar på ett av Tjeckiens största ölbryggerier, och för honom har EU-medlemskapet inneburit öppnare gränser, enklare skattesystem och avskaffade tullavgifter. Bryggeriet har dessutom kunnat byta ut traditionella metoder mot högteknologi, och är idag ett av världens modernaste. Men EU:s öppna gränser har också fört med sig nackdelar för landet. Andra länder i EU kan erbjuda billigare arbetskraft, och den inhemska industrin har blivit mer konkurrensutsatt. En dyster baksida av den växande industrin är dess stora konsekvenser för miljön. Skogen vid Erzebirge är allvarligt skadad av många års utsläpp, och att reparera skadorna kommer bli både dyrt och tidsödande.

Sociala utmaningar

Trots att välbståndet har ökat är det mycket ojämnt fördelat regionalt. Många områden brottas med hög arbetslöshet och fattigdom. Särskilt hårt drabbade är landets romska befolkningsminoritet, som trots EU:s påbud om skydd för minoriteter än idag utsätts för diskriminering. Trots att romernas situation har förbättrats mycket sedan tiden före EU-inträdet utmärks fortfarande denna minoritet av hög arbetslöshet, fattigdom och begränsad tillgång till utbildning. Den politiska viljan att skapa ett tolerant samhälle har varit låg, men utvecklingen går långsamt framåt och när vi träffar Holomek, som i många år har kämpat för romernas rättigheter i staden Brno, uttrycker han hopp inför framtiden.

FILMO

En del av Swedish Film AB

Box 6014 • 171 06 Solna • SWEDEN • Tel: 08-445 25 59 • Fax: 08-445 25 60
info@filmo.se • www.filmo.se

Nyckelord

Tjeckien, EU, Europeiska Unionen, romer, antiziganism, handel, fattigdom, urbanisering.

Frågor att diskutera efter visning

- Vilka fördelar och nackdelar har EU-inträdet inneburit för Tjeckien? Exemplifiera med hjälp av de personer vi fick träffa i filmen.
- Beskriv romernas situation i Tjeckien. Ta reda på mer om diskrimineringen och antiziganismen gentemot romska minoriteter i Europa. Använd de länkade artiklarna i Expo och DN för mer information.
- I filmen sägs att ökat golfspelande tyder på ökat välstånd. Förklara vad som menas med detta. Ge andra exempel på hur ökat välstånd kan mätas.
- Tjeckien har ännu inte infört Euron som valuta. Vilka för- och motargument för ett byte av valuta framfördes i filmen? Har du några fler argument att tillföra?
- Varför tror du att välståndet är så regionalt ojämnt fördelat i Tjeckien? Hur kan till exempel möjligheterna att få ett jobb påverkas av huruvida man bor i staden eller på landsbygden?

Internetkällor

http://www.manskligarattigheter.se/dm3/file_archiv/080313/8885938e857b96054c6763ffd435f6b6/Tjeckien.doc - Rapport från Utrikesdepartementet om de mänskliga rättigheterna i Tjeckien.

<http://www.dn.se/debatt/europeiska-regeringar-saknar-vilja-att-hjalpa-romerna/> - Artikel i DN om avsaknaden av politisk vilja för att integrera romer i europeiska länder.

http://expo.se/2012/romer-utsatta-i-hela-europa_4821.html - Artikel i tidskriften Expo om romers situation i Europa.

<http://www.globalis.se/Laender/Tjeckien> - Globalis är en sida från svenska FN-förbundet med landfakta och statistik.

www.ne.se - Nationalencyklopedin

www.google.se - Användbar sökmotor

www.dn.se - Dagens nyheter

<http://www.thefactlab.com/?setcountry=Other&setlanguage=Swedish> - Dagens nyheters skolsajt

www.wikipedia.se - Bra nätencyklopedi

www.filmo.se - Filmos hemsida

Filmerna om EU är bra som grund för diskussion utifrån de centrala målen i samhällskunskap och historia:

I årskurs 7-9, s 176 och 177, Lgr 11

Demokratisering, efterkrigstid och globalisering, cirka 1900 till nutid:

"FN, nordiskt samarbete och framväxten av Europeiska unionen (EU)", och "Aktuella konflikter i världen och historiska perspektiv på dessa".

I årskurs 7-9, s 203, Lgr 11

Samhällsresurser och fördelning:

"Hur länders och regioners ekonomier hänger samman och hur olika regioners ekonomier förändras i en globaliserad värld" och "Skillnader mellan människors ekonomiska resurser, makt och inflytande beroende på kön, etnicitet och socioekonomisk bakgrund. Sambanden mellan socio-ekonomisk bakgrund, utbildning, boende och välfärd. Begreppen jämlikhet och jämställdhet".

Beslutsfattande och politiska idéer:

"Sveriges politiska system med Europeiska unionen, riksdag, regering, landsting och kommuner. Var olika beslut fattas och hur de påverkar individer, grupper och samhället i stort" och "Europeiskt och nordiskt samarbete, dess bakgrund och innehåll".